

IN MEMORIAM

Vásárhelyi Gyöngyike
(1946-2023)

„Egy ember addig él, amíg emlékeznek rá.”
(Fekete István)

Egy gyógypedagógusi életpálya, a mozgáskorlátozott gyermekek szolgálatában

Vásárhelyi Gyöngyike (Marosvásárhely, 1946. augusztus 28. – Budapest, 2023. március 9.) gyógypedagógus, történelem szakos tanár volt a Mexikói úti *Mozgásjavító* iskolában, aki ötvenhárom éven keresztül támogatta a mozgáskorlátozott gyermekeket és fiatalokat.

Életfelfogását az erdélyi gyökerek határozták meg, ragaszkodását a magyar hagyományokhoz, gyermekek iránti szeretetét és elkötelezettségét a családjában szívta magába. A kitüntetéses minősítésű gyógypedagógiai tanári oklevéllel rendelkező kezdő gyógypedagógust huszonnégy éves korában vette fel az iskola akkori igazgatója, Zsótér Pál. Pályafutása alatt tíz elballagott osztálynak volt az osztályfőnöke.

Az 1970/1971. tanévben az enyhén értelmi fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek számára a *Mozgásjavítóban* is nyitottak két osztályt. A kisegítő iskolai tanrend szerint működő elsős és másodikos összevont osztályt Vásárhelyi Gyöngyire bízta, aki tíz éven keresztül foglalkozott a tagozat tanulóival. Az órák hatékonyabbá tételére eszközöket készített, amelyekkel megalapozta a matematikatanulást, rendszerező táblákat, auditív összefoglalókat állított össze a történelem tanításához.

1975-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán történelem szakos középiskolai tanári diplomát szerzett. A gyermekek figyelmét, érdeklődését gyakori dramatizálással igyekezett felkelteni. Diafilmek, videórészletek bemutatásával segítette a különböző korok megismerését. A nehezen olvasó tanítványok részére hangos könyvtárat hozott létre. Történelemtanításának szerves része volt a történelmi emlékhelyek felkeresése. Gondja volt rá, hogy valamennyi hetedik és nyolcadikos gyerek megnézhesse a Parlamentet. Az Aquincumi múzeum, a Hadtörténelmi Múzeum kiállításainak is rendszeres látogatói voltak a *Mozgásjavító* diákjai. A Hadtörténelmi Múzeum és a *Mozgásjavító* közösen szervezte a „*Múzeum házhoz jön*” programot. A Magyar Nemzeti Múzeummal és a Budapesti Történelmi Múzeummal több mint három évtizedes közösen végzett munka koordinálója is volt. Lelkes és szakmailag felkészült tevékenységét a Múzeumbarát Pedagógus és Múzeumbarát Iskola Díjjal honorálták. 1979 és 1992 között közönség szervezőként színházba, operaelőadásokra is eljuttatta az iskolai tanulóit. Ezek a programok a kulturális integráció előkészítését szolgálták.

Az 1970-es évek elején – a kereskedelemben akkor még nem kapható eszközök pótlására – házon belüli kellett kialakítani az egyedi speciális segédeszközöket. Ennek a munkának volt Vásárhelyi tanárnő a szakmai vezetője, és számtalan eszköz ötletgazdája.

Az 1977/1978. tanévben több kollégájával együtt felkérték, hogy dolgozza ki az előkészítő osztály programját. A *Mozgásjavító* Általános Iskola Nevelési és Oktatási Tervében 1979-től egészen az óvoda megnyitásáig szerepelt az előkészítő csoport tanterve.

A politikai és gazdasági rendszerváltás időszakában bekövetkezett jelentős változtatásoknak egyik iskolán belüli szervezője volt. Szerepe volt az igazgatót érintő személyi változásban, ami akkoriban forradalmi, a pártállammal szembeni kiállásnak számító cselekedet volt.

Aktív szerepet vállalt a *Mozgásjavító* történeti múltjának kutatásában, hiszen ekkor már Ő volt az iskolai archívum őrzője. A „*Kilenc évtized a mozgáskorlátozott gyermekek szolgálatában*” rendezvénysorozat egyik rendezője volt, amelyet az iskola alapításának 90. évfordulója tiszteletére szerveztek. Az ötletgazdája és megvalósítója volt a budai várban, a Legújabb-kori Történeti Múzeumban „*Fény vagy te is*” címmel megrendezett iskolatörténeti kiállításnak.

Kutatója és szerzője volta az iskola alapításának 90., 95. és 100. évfordulója alkalmából megjelent iskolatörténeti könyveknek. 1994. április 11.-én az intézménybe látogató dr. Mádl Ferenc, Művelődési és Közoktatási minisztertől vehetett át kormánykitüntetést. Több alkalommal volt az iskolai ünnepélyek szervezője, de dokumentumjátékot is írt, „*Diákkotthonunk 56 viharában*” címmel, melyet a forradalom 50. és 60. évfordulóján, diákok és tanárok szereplésével mutattak be.

Aktív szervezője volt a „*Játék Határok Nélkül*” sportos vetélkedő első hazai (1995) programjának, amely a Hadtörténeti Múzeummal együttműködve, hat ország részvételével valósult meg. Neki köszönhető, hogy az iskola névadója korábbi igazgatója, Zsótér Pál lett. Kollégái mindig számíthattak rá: számos fiatal, kezdő kolléga szakmai előmenetelét segítette önkéntes mentorként, és számos életút méltatást írt kiváló kollégáiról. Munkaközösség-vezetőként irányította az iskolareform kidolgozását (1990), nevéhez köthető a nyújtott (5 éves) felső tagozat, a számítástechnika és gépi írás tantárgyak bevezetése, az egyéni párhuzamos fejlesztés és a fejlesztő év. A Nemzeti Alaptanterv (NAT) bevezetését követően közel húsz éven keresztül (1991-2010) részt vett a kerettantervi dokumentumok és pedagógiai programtervek részletes kidolgozásában.

Az iskola pályaválasztási felelőseként, 1986-tól 1996-ig szerzett tapasztalatok alapján tett javaslatot egy alternatív szakképző középiskola létesítésére, ami a 2010-ben megnyílt *Mozgásjavító* Szakközépiskola megvalósulásának egyik alapozó szakmai dokumentuma lett. Hosszú évekig, a Mozgáskorlátozottak Egyesületének Országos Szövetsége (MEOSZ) Hegedűs István Alapítvány kurátoraként azért dolgozott, hogy a tehetséges mozgáskorlátozott fiatalok továbbtanulását az alapítvány ösztöndíjával segíthesse.

Nyugdíjba vonulását követően az iskolatörténeti gyűjtemény megőrzéséért, az Iskolatörténeti Múzeum létrehozásáért dolgozott. Kiállításokat, iskolatörténeti vetélkedőket rendezett munkatársai segítségével. Régi tanítványai, az életének utolsó pillanatáig számíthattak Gyöngyi néni segítségére.

A mozgáskorlátozott gyermekekért és fiatalokért végzett munkájának elismerései:

Kiváló Munkáért (1981), Budapesti Történeti Múzeum Dicséző oklevele (1987), Kiváló Pedagógus (1988), Főváros Oktatásáért (1993), Magyar Köztársaság Arany Érdemkereszt (1994), Zsótér Pál- emlékérem (1996), Múzeumbarát Pedagógus Díj (2011), MAGYE Bárczi Gusztáv-emlékérem (2012), Zsótér Pál-Életműdíj (2015)

Nádas Pál
Solymár, 2023. március 17.